

A remény a reményre

MonodrÁma Jókai Anna Szegény Sudár Anna című regényéből

Lent a városban rekkenő, nyári hőség, a közlekedés reménytelen. A Magyar Kultúra Alapítvány előadására igyekszem a budai Várba, ahol a magyar–magyar párbeszéd érdekében egy ideje különböző rendezvényeket szerveznek. A hazai és a külhoni magyarok közötti kulturális kapcsolatok erősítése a cél. Az aznapi előadás címe: *Szegény Sudár Anna*. Az elnök és emberei éppen akkor kapaszkodnak fel fekete autóikkal a Citadellára. Találgatom, melyik hídon is jutok át Budára, érdemes-e egyáltalán átevíckélnem. El is késem. De a szervezők türelmesek.

Szinte senki sem ér oda időben. Az előadás azonban nem siet sehová. Mellettem a sorban a két Anna. Az író nő és a dramaturg. Várakozunk.

Talán érkezik még valaki. Igen, várakozunk. Várjuk a „harmadik Annát”.

A besötétített terem, a júniusi meleg egyszer csak átváltozik. *Sudár Anna* kabátban, kendővel a fején, téli cipőben közénk lép. Kezdődik. Egyszerre ősz lesz, november. S néhány perc leforgása alatt már nem létezik sem Buda, sem Pest, sem az elnök, sem az emberei, sem a rettenetes forgalmi káosz, sem a hőség.

Erdélyben vagyunk, 1989 előtt, és szemben velünk az asszony, aki mesél, játszik, sír, nevet, reménykedik, összeomlik. Reménykedik, összeomlik... Reménykedik... Él.

Jókai Anna könyvét *Scarlat Anna* ültette át színpadra. Az erős hangulatú, rendkívüli érzékenységgel megírt képzelte napló már megjelenésekor je-

lentős sikert aratott. A *Szegény Sudár Anna* az első és mindmáig az egyetlen regény, amelyet anyaországbeli író alkotott a romániai magyarság sorskérdéseiről. *Scarlat Anna*, a darab dramaturgia, aki maga színésznő, s aki évekig volt a bukaresti színház tagja, olyan monodramát készített a könyvből, melynek minden szava színpadon is él. Keze nyomán a lebilincselő és felkavaró olvasmány lebilincselő és felkavaró színdarabbá változott.

Két tehetséges művész közös munkája során megszületett a darab, de ahhoz, hogy csakugyan éljen, ahhoz kellett még két ember. Valaki, aki képes arra, hogy egymaga a figyelem központjában esténként, a parányi színpadon, ötvenhatvan, vagy még több szempár előtt az emberi és asszonyi lélek legfájdalmasabb mélységeiben elmerüljön. *Bálint Márta*, a marosvásárhelyi színház egykori művésze vállalta ezt a szerepet. Ha akadtak nézők köztünk,

akik kételkedtek abban, hogy e könyv színpadon is megállja a helyét, azokban a művésznő játéka pillanatok alatt lebontotta a szkepszis falait.

S kellett még valaki, aki mindezt segítette színpadra álmódni. A darab rendezője: a marosvásárhelyi *Kincses Elemér*, akinek mindez maradéktalanul sikerült, s aki vonakodás nélkül vállalta a darab megrendezését. S akire a sok „honi” neves rendező felkérése után találtak az alkotók. Mert a sok „honi” neves rendező viszszautasította a felkérést.

A könyv és a darab aktuális. Másként, mint '89-ben, másként, mint tíz éve. De nem egyszerűséggel csak azt tudom írni: ez a jó regény titka. S mivel nem pusztán egy történelmi korirat, a regény más rétegei is ugyanúgy

„működnek” benne és általa. Nehéz elfelejteni a sóhajjal, indulattal, vagy rezignált fájdalommal feltörő mondatokat: *Anyám, kérlek, tarsatok ki! – Élni, élni, élni! Ezek a rohadtak nem tudják végképp elrontani, nem! – Várni fogok. Várni fogunk. Remény nincsen. De helyette él a megfogalmazhatatlan. A remény a reményre.*

„Élni, élni, élni...” Visszhangzik bennem akkor is, amikor lebotorkálok a Vár lépcsőin. Míg az előadás tartott, kint esett. A hőség enyhülőben, szemben a Citadellán már egy lélek sem jár. Nincsenek fekete autók, csak a zöld lombok bólogatnak felem. *Élni, élni, élni... Nem tudják végképp elrontani, nem... A remény a reményre...*

Koncz Veronika

(A darab bemutatója 2006 júniusában volt. Az előadás őszig szünetel. További időpontok: szeptember 7-e és szeptember 21-e 18 óra, a Magyar Kultúra Alapítvány Corvin Pódiúmán, Bp., Szentháromság tér 6.)